

foto David Bergé (in kleur op binnenkant achterflap)

drag. Het gevaar 'tussen de mazen' te vallen in maatschappijen die hun sociale veiligheidsnetten opgegeven hebben, is nu voelbaar in de vertijdlijkte arbeid. Maar zelfs de meest eenvoudige jobs vragen steeds meer *facework* spontaneïteit, affectieve aanwezigheid, intelligente creativiteit. We leven in de tijd van wat de Duitse minister van Tewerkstelling het *Ich-AG*, de 'Ik-comp.' noemde: het zelf als bedrijf. Het subjectieve gevolg van de kenniseconomie is een nieuwe vervaging van het persoonlijke/economische/politieke, en dwingt de tegencultuur om als antwoord te experimenteren met vrije coöperatie en tijdelijke autonome zones. 'Als zelfexploitatie een centrale functie verwerft in het waarderingsproces, dan wordt de productie van subjectiviteit een terrein van centraal conflict,' merkt arbeidsexpert en links filosoof André Gorz op. 'Sociale relaties die weggerukt zijn uit de greep van de waarde, uit het competitieve individualisme en marktverkeer, doen deze laatste door contrast in hun politieke dimensie uitschijnen als extensies van de macht van het kapitaal. Een front van totaal verzet vormt zich. Noodzakelijkerwijs overstroomt dit het domein van kennisproductie, naar nieuwe manieren van leven, van consumeren, van het collectief gebruik van de publieke ruimte en de dagelijkse cultuur. 'Eis de straat weer op' is hiervan een van de meest succesvolle uitdrukkingen.'²⁴

De cyclus van antiglobalistisch protest, in 1998 gelanceerd in de overontwikkelde landen door de Europese vleugel van het People's Global Action netwerk, vormde de eerste uitbarsting van dit 'front van totaal verzet' op de genetwerkte territoria van de wereldsteden. Deze demonstraties worden gekenmerkt door een samenvloeiing van traditionele sociale bewegingen met *single-issue* actiegroepen, misnoegde stedelijke jongeren en rebelse cultuurproducenten –beeldende en podiumkunstenaars, muzikanten, openlucht-d.j.'s, media freaks and computerhackers– en nemen vaak de vorm aan van politiek georiënteerde technofuiven, die niet langer alleen maar politonele repressie proberen te ontwijken, maar alle middelen uit de coöperatieve culturele productie inzetten om actief de sites en symbolen van de greep van de bedrijven op het intiem bewustzijn en de publieke expressie onder vuur te nemen.²⁵ Het feit dat Seattle dit front van verzet op een hoger niveau getild heeft, is niet alleen het gevolg van de grotere complexiteit van de betrokken sociale bewegingen, of van de directe invloed die de beweging nu kon claimen op de besluitvorming aan de top. Het was ook het gevolg van de intensiteit van de stedelijke strijd, aan het vonken gebracht door gedisciplineerde *affinity groups* die gesofisticeerde technieken van burgerlijke ongehoorzaamheid toepassen, gevolgd door anarchistische